

Kauppakamarikysely: Suhdannelanteesta huolimatta osaajapula ei ole kadonnut - ammattiosaajista suurin pula

Kauppakamarien kyselyn mukaan 45 prosentilla yrityksistä on pulaa osaavasta työvoimasta ja 59 prosenttia yrityksistä kertoo osaavan työvoiman saatavuuden rajoittavan liiketoiminnan kasvua ja kehittämistä. "Kyselyn vastausten perusteella on nähtävissä, että suhdannelanteesta huolimatta yritysten osaajatarpeet eivät ole kadonneet mihinkään, vaikka vuodentakaiseen kyselyyn nähden ne ovat hetkellisesti hieman hellittäneet," toteaa Keskuskauppakamarin johtava asiantuntija Suvi Pulkkinen.

"Pohjois-Karjalan yrityksistä 36 % katsoo, että työvoiman saanti rajoittaa kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä. Pohjois-Karjalan yrityksistä 42,2 % ilmoittaa, että yrityksessä on pulaa tai paljon pulaa osaavasta työvoimasta eli työvoimaa ei ole saatavilla. 37,7 % yrityksistä ilmoitti rekrytointimäärän kasvavan tai kasvavan merkittävästi. 55,6 % yrityksistä piti rekrytointitarpeiden seuraavan 2-3 vuoden aikana kasvavan tai kasvavan merkittävästi. Tämä luku on todella suuri ja vaatii entistä enemmän töitä, jotta yritykset voivat kestävästi menestystä", painottaa toimitusjohtaja Antti Toivanen Pohjois-Karjalan kauppakamarista.

Vuoden takaisen kyselyn mukaan 59 prosentilla yrityksistä oli pulaa osaavasta työvoimasta ja 66 prosenttia yrityksistä kertoi osaajapulan rajoittavan kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä.

"Nykyinen suhdanneltilanne varmasti vaikuttaa yritysten tarpeisiin. Todennäköisesti kuitenkin pohjakosketus on jo takanapäin, ja kysyntä osaajista kiihtyy. Neljä kymmenestä yrityksestä ennakoii rekrytointitarpeiden kasvavan jo tulevan puolen vuoden aikana ja jo kaksi kolmesta 2-3 vuoden aikajänteellä", Pulkkinen sanoo.

Tässä suhteessa tilanne on hyvin samanlainen kuin vuosi sitten. Viime vuonna lähivuosille kasvua rekrytointeihin ennakoiti 67,5 prosenttia, nyt 65,4 pros vastaajista.

"Nyt on todella kriittistä varmistaa, että osaajapulasta ei muodostu tulevan talouskasvun pullonkaulaa. Yritykset raportoivat tälläkin hetkellä, että osaajapulan takia investointeja ei uskalleta tehdä, nopeisiin asiakastarpeisiin ei pystytä vastaamaan ja esimerkiksi tekoälyn tuomat mahdollisuudet jäävät yrityksessä hyödyntämättä," sanoo Pulkkinen.

Eniten pulaa ammattiosaajista

Noin puolet kyselyyn vastanneista kertoo, että suurin pula yrityksessä on ammattiosaajista. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista suurin pula on 30 % yrityksistä ja yliopistokoulutetuista 20 prosentissa. ”Vastausten perusteella yritysten huolet kohdistuvat erityisesti nuorten ammattiosaamiseen ja työelämävalmiuksiin, ja huoli on ennen kaikkea osaamisen laadusta.”, toteaa Pulkkinen.

Karkeasti tuloksia voi kuvata siten, että pienissä ja keskisuurissa yrityksissä tarvitaan asiansa osaavia ja työhön sitoutuneita ammattilaisia niin tuotannon töihin, asiakaspalveluun kuin työmaille, kun taas suuryrityksissä painottuu vahvemmin pula korkeakoulutetuista asiantuntijoista ja erikoistuneista huippuosaaajista.

”Yritysten vastausten perusteella syntyy selvä viesti päättäjille siitä, ettei koulutustason nostamista Suomessa ole varaa tehdä ammattiosaamisen kustannuksella – osaamistasoa tulee vahvistaa kautta linjan niin korkeakoulutukseen panostamalla kuin perustaitoja ja –osaamista vahvistamalla.” Pulkkinen sanoo.

Yritysten mielestä paras lääke osaajapulaan on koulutuksen sisältöjen kehittäminen

Yritykset näkevät tärkeimpänä lääkkeenä osaajapulaan koulutuksen sisältöjen kehittämisen työelämän tarpeisiin. Sitä tärkeänä keinona piti 86 % vastanneista.

”Pohjois-Karjalan menestyksellinen yritystoiminta perustuu osaamiseen ja raaka-aineisiin. Inhimillinen pääoma, jota kaikkien eri tasojen oppilaitokset maakunnassamme tuottavat on aivan keskeinen menestystekijä myös tulevaisuudessa. Osaaminen vetää myös investointipääomaa alueelle. Yritykset ovat kauppakamarin vahvan oppilaitosyhteistyön ja oppilaitosauditointien kautta voineet vaikuttaa koulutuksien sisältöön ja onnistumiseen. Tämä kauppakamarin työ on näkynyt eri kyselyiden tuloksissa, joissa pohjoiskarjalaiset yhteistyö on parasta koko Suomessa, iloitsee Toivanen

Yrityksistä kolmannes ei koe, että alueen oppilaitoksista valmistuneiden osaaminen vastaisi yrityksen tarpeisiin, mutta samansuuruinen joukko on myös osaamiseen tyytyväisiä.

"Yritysten arjessa tämä näkyy siten, että uuden työntekijän perehdyttämiseen pitää käyttää aiempaa enemmän resursseja. Aloitetaan ihan sen opettamisesta, että klo 8 ollaan tehtaalla tai työmaalla paikalla, kännykkä jätetään kaappiin ja ohjeet kuunnellaan. Yritykset myös toivoisivat, että ennen ensimmäistä työssäoppimisjaksoa tai työelämään siirtymistä nuorilla olisi alan peruskäsitteet ja tyypillisimmät työtehtävät ainakin teoriatasolla hallussa. Tämä edellyttäisi yritysten mielestä koulutukselta tiukempaa struktuuria ja vaatimustason nostamista. Nuoret kyllä kykenevät oppimaan!"

Yrityksistä valtaosa on myös ryhtynyt itse toimiin riittävän osaamisen varmistamiseksi yrityksessä. Reilu puolet on nostanut palkkoja tai työsuhteen etuja kilpailukykyisemmiksi ja lähes kaksi kolmannesta laittanut lisäpanostuksia henkilöstön koulutukseen ja perehdyttämiseen.

"Yritykset tekevät kyllä osansa ja voitavansa, mutta nyt katse pitäisi kääntää peruskouluun ja nuorten ammatilliseen koulutukseen. Yhtäkään nuorta ei saisi päästää luistelemaan koulutuspolun läpi suoraan kortistoon - se ei ole nuoren itsensä eikä yhteiskunnan etu." Pulkkinen sanoo.

Lisätietoja: toimitusjohtaja Antti Toivanen, Pohjois-Karjalan kauppakamari, 050-3277732